

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., **Kertész-utca 35. szám.**
Ide intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre **6 frt.** — Félévre **3 frt.**
Negyedévre **1 frt 50 kr.**

Elbeszélés.
(5. folytatás.)

PERGE JÓSKA.

Irta: **Koricsánszky Ferencz.**

közben az a valaki rátalált az ajtóra. Óvatosan, mint egy árny, lépett be a sötét szobába s alig hallhatólag kérde:

— Janka, itt vagy?

— Itt vagyok! — szólt a leány remegve. — Ki ön és mit akar velem?

— Én vagyok, gyermekem, — válaszolt az szeliden — édesapádnak féltestvére, ki — mert anyám csak a porban született s mert csupán elősmert, de törvényes gyermek nem voltam soha, megvetett voltam atyád előtt. Fájt ez szívemnek, nagyon fájt, de sokkal nagyobb fájdalmat érzek most, látva elhagyatottságodat. — Itt voltam atyád temetésén; a kötelességérzet, de némi részben az iránta táplált testvéri szeretet is elhozta ide. Senkisémet vette észre a szegény Emma néni. Ott állottam hátul, messze, a sokaság között. De ugyan ki is tartott volna érdekesnek engem is odahívni a koporsó mellé. Te talán meg sem ismertél volna, hiszen olyan régen nem láttuk már egymást, hej pedig a távolból oly gyakran gondoltam reád. A temetőből is visszatértem

Andrée.

ide. Valami úgy vonzott e házhoz, talán éppen te voltál az, édes gyermekem. Azonban nem beszélhettem veled; a zürzavar, mit megérkezésünkkel itt találtam, nagyon megrendített tégedet. Az én vérem is forrongott. Szerettem volna odarohanni azok közé

a vadállatokhoz hasonló emberek közé, s kitépni szívüket keblükből, aztán lábaimmal tiporni szét a földön... Hanem azért te ne aggódj, gyermekem, itt van a te jó Emma néni, az majd megosztja veled betevő falatját.

Balzsamcseppként hatott a leány szívére öreg néniének minden egyes szava. Hirtelen felszökött ágyáról s oly erővel ragadta meg az agg nőnek karját, hogy az felsziszent fájdalmában, lázas sietséggel kérdezé:

— Igazán? Igazán?... Oh, van hát mégis oly lény, ki könnyörülettel, szeretettel viseltetik az elhagyatott árvák iránt?! Köszönöm, édes Emma néni, köszönöm! Higyje meg — folytatá sokkal higgadttabban — hogy

én mindig tisztelettel viseltetem ön iránt s kedvesen emlékeztem vissza szelid, jó arczára s csak édesatyámnak tilalma tartott vissza attól, hogy meg nem látogattam. Hogy ön szintén szeretett engemet, azt meg

két izbeni találkozásunk alkalmával tapasztaltam, de elég bizonyíték erre nézve mostani fellépése is, midőn magához emeli a mindenki által lenézett, megvetett szegény árvát. Én tehát elfogadom ajánlatát, itt e házban ugyis ég már a föld talpam alatt s úgy érzem magamat, mint halálraitélt a siralomházban. Menjünk, menjünk... még ma, azonnal, nem bírom ki tovább az itteni fojtott levegőt!...

...Egy félóra múlva egymás karján léptek ki a szobából Janka kisasszony és Emma nagynénje, egy volt kisebb állami tisztviselőnek nyugdíjazott özvegye.

A leány csak a legszükségesebb ruhaneműjeit esomagolta össze, miket egy régi hű eseléd vitt utánuk, ékszerait, drágaságait, mindent visszahagyott.

A tornáczon egy másik eseléd könyves szemekkel nyújtott át neki egy levelet. És abban a levélben benne volt a jegygyűrű is.

Összegyűrve dugta be téli felöltőjének zsebébe s csak akkor bontotta fel, csak akkor olvasta el, mikor Emma nénjének szegényes, de tiszta szobájába megérkeztek.

A levélben ez állott:

„Édes Janka kisasszony!

Szívem vérzik, szemeim könnyel vannak tele, midőn e sorokat írom. Ábrándjaim fellegvára összemlött, boldogságom örökre el van temetve, de másként nem tehetek. Érzem, hogy nyomorult vagyok; tudom, hogy bocsánatát nem érdemlem, de nem is könyörgök ezért; egyet kérek csupán, hogy felejtessen el engemet, ki elég gyáva voltam visszariadni a reánk várakozó szegénységtől.

Éljen boldogul!

Oszkár.”

Egy döcögős parasztszekeren indult utnak a hideg téli éjszakában a két nő.

Milyen ellentét! Néhány héttel előbb még czifra szerszámokkal felszerelt, csengős-bongós szánon tartott atyjával Füzesiék lakása felé s ma mint mindenkitől, még jegyesétől is elhagyott árva lény, döcögött a keményre fagyott havas uton, hogy a fény és pompát egy szegényes, egyszerű hajlékkal cserélje fel.

Az est már jól behaladt az éjszakába, midőn végre megérkeztek a harmadik faluba, hol nagynénje lakott. Itt első teendője volt, elolvasni azt a levelet, melynek tartalmát már ismerjük, azután nyugalomra hajtotta fejét.

De sokáig nem tudott aludni. A legutóbbi napok eseményei mind elvonultak lelki szemei előtt, még egyszer feltépve a sebeket, mik szívéen ejtettek.

És valóban esoda, hogy ki bírta állani mindazon csapásokat, a melyek oly rövid idő alatt egymásután érték.

De mégis kiállotta. Nagynénjének gyöngéd szeretete, jósága feledteték némileg a multak emlékeit s bár halványabb egy kissé, mint volt régente, hej, de azért most sincs olyan szép lány hét vármegyében sem!

— Mondja, mondja István bácsi! — kiáltott fel Perge Jóska, mikor a vén eseléd bevégezte beszédét — mikor látta őt utoljára?

— Pár nappal ezelőtt — válaszolt az. — Valami dolgom volt abban a községben s felkerestem a kisasszonyt. Szomorú volt szegény s panaszkodott, hogy Emma nénje nagyon beteg.

— Elég! köszönöm, István bácsi! Áldja meg az Isten, hogy mindenről felvilágosított. Majd ha erre járok még valamikor, ismét befordulok egypár szóra.

— De talán csak nem akarsz elmenni most?

— De igen, megyek, látni akarom én is a kisasszonyt.

— Ugyan, hova gondolsz? — próbálgatta az öreg maradásra birni Jóskát. — Ily későn utnak indulni a jó távoleső faluba, hova csak egy éjjel után érkeznél meg? És mit is csinálnál ott, hol nem ismersz egy lelket sem, az sem volna, hova lehajthatnád fejedet, míg itt nálam, jó emberednél kipihenheted magadat, mire különben is szükséged van, s holnap reggel ujult erővel indulhatnál az előtted levő utnak.

Oly meggyőzően beszélt az öreg, hogy végre is a legény átlátva annak igazságát engedett, s egy kis szegényes vacsora elköltése után pihenőre tért.

Utolsót esendült a falu tornyának kis harangja, azután elhallgatott, nem siratta többé az örök nyugalomra helyezett derék, jó özvegyet.

A halottas gyülekezet egyes csoportokban haladva tért vissza a temetőből, hogy mindenki felkeresse otthonát.

Alig néhány perez volt még hátra a déli tizenkét órából.

Perge Jóska éppen ezidő tájt ért a falu alá. Utja elvitte a temető mellett is. Megállott egy pillanatra s nézte, nézte a szomorú arcokat. Egyszerre csak egy talpig gyászba öltözött fiatal leányka lépett ki a temetőből. Mindenki utat nyitott előtte s bizonyos tisztelettel köszöntötték őt. Bár arcát sűrű, fekete fátyol borította, mindazáltal mély benyomást gyakorolt a legényre. Szíve erősebben dobogott, arca kipirult. Az a karesu, lenge kis leány úgy emlékeztette valakire. Éppen olyan könnyed volt a járása, olyan nemes és mégis egyszerű a tartása.

Megvárta, míg egy kissé előbbre halad, azután megindult utána, mint hű eb, követve annak lépteit.

Minél távolabbra haladtak így, annyival inkább megérlelődött a meggyőződés Jóskában, hogy nem lehet az más, mint a kit ő keres: Janka kisasszony.

De vajjon, mit keresett a temetőben?

Hirtelen eszébe jutott az öreg Istvánnak elbeszélése. Istenem, ha éppen ezt a derék, jó asszonyt kísérték volna most ki, a ki oly kétségbeejtő helyzetben fogadta a leányt magához, pártját fogva annak, kiragadva őt a szivtelen emberek közül!...

Bizonyosgot kellett róla szereznie.

Megszólított egy mellette elhaladó vén anyókat:

— Nem tudná megmondani néném, hogy kit temettek ma a faluból?

Az öreg asszony előbb jól megnézte a legényt, s mielőtt választ adott volna, a meglepetésnek el nem palástolható hangján kérdezé:

— Talán nem idevaló vagy fiam, hogy azt sem tudod, kit temettek?

— Nem, én nem idevaló vagyok — mondá a legény.

— Mindjárt gondoltam, mert itt nálunk gyermek sines olyan, ki könyvet ne hullatott volna érette. — Urának nevére én sem tudom megnevezni ugyan, de közönségesen csak Emma néni név alatt volt ő ismeretes.

Ezen szomorú felvilágosítás még inkább készítetvé Jóska, hogy mielőbb találkozzék a leánynyal, de mikor tova indulni akart s széttekintett az utcában — az már nem volt többé látható.

De azért nem esett kétségbe, hiszen azt a házat bárki is meg tudja mutatni neki, melyben az az áldott jó teremtes lakott.

Meg is mutatták s bár elhatározása szilárd volt, mégis valami különös érzés lepte meg, mikor a szoba ajtajának kilincsére tette a kezét.

Az ajtónyitás zajára felrezzent a leány is mély gondolataiból. Meglepetten, csodálkozással tekintett a belépőre, ki nem volt előtte egészen ismeretlen. Kutatni kezdett emlékében s minél tovább nézte a legényt, minél inkább felujultak emlékében a még boldog időknek kedves emlékei, annyival vidámabb színt öltött magára, annyival inkább kiderült borus homloka.

Majd hogy végre felismerte a legényt, örömtől sugárzó arccal ugrott fel helyéről s az ámulat, a meglepetés és a boldog visszaemlékezésnek édes remegéssel telt hangjával kiáltott fel:

— Jóska!

— Kisasszony! — tört ki a legényből is az oly sokáig visszatartott szó.

— De hát csakugyan maga az? — kérdezte a leány, — mintha nem akarna hinni szemeinek.

— Én vagyok, kisasszony. — Eljöttem, hogy beváltam azon ígéretemet, mit ezelőtt három évvel tettem. És most itt vagyok, hogy el ne hagyjam többé, hogy szolgáljam, míg le nem zárulnak szemeim.

— Szegény jó fiu! — szólt a leány elrészekenyülve — úgy látszik, hogy maga még mit sem tud a történetekről; nem tudja, hogy nem a dúsgazdagnak tartott, irigyelt leány vagyok többé, hanem egy mindenkitől elhagyott, földhöz ragadt szegény, ki több mint két és fél évig ettem a kegyelem kenyerét. Most már ettől is elestem s teljesen a magam erejéből kell fentartani magamat.

— Mindent tudok, kisasszony!

— És ha tudja, miként ajánlhatja fel mégis szolgálatát? — Ugyan, mondja: kell-e annak eseléd, ki maga is eselédnek készül beállani, mert tudja, hogy másként — ha az emberek jószívűségére számít — éhen kell elvesznie. Nem, nem Jóska!... elmúltak azok az idők.

— De talán csak nem gondol arra a kisasszony, hogy eselédnek szegődjék?

(Vége következik.)

Abrahám áldozatja.

(Mózes I. könyv. 22. rész.)

*Le-leteszem tollam... Le-leteszem lantom...
Olvason az „írást“... El-elhal a hangom.
Nincsen a szent könyvnek ilyen sötét lapja!
Úgy el tudok mindíg szomorkodni rajta...*

* * *

*„Megkísérté Isten, Abrahámot hajdan...“
Meg tud-e majd állni a sok véres harcban?
Van-e erős lelke?... Van-e hite néki?...
Hogyha majd a bánat, s a fájdalom tépi!*

*„Monda Isten néki: Vegyed azért mostan
Fiadat, Izsákot, s áldozd fel legottan...
Hadd legyen ez nekem tanúbizonyságom...
Hogy nincs hűvebb szolgám... nálad e világon!“*

*Élesíti kését Izsák édesapja,
Le-leteszi a kést... meg, meg fel-felkapja...
Nézegeti egyre... éles-e a kése?...
„Kedves fiam, Izsák!... Édes fiam, félsz-e?...“*

*„Miért félnék tőled, édesapám, lelkem!?...
Hiszen tudom én azt, hogy szeretsz te engem!
Minek az a nagy kés reszkető kezében?...
Mért van az a könyccsepp, sötét két szememben?...“*

*„Van nekem egy kedves, aranyos báránycám...
Azt én e világon senkinek nem adnám!...
Ezt a kis báránycát kéri a jó Isten:
Azt a kis báránycát áldozom fel itten...“*

*„Édesapám lelkem, hol van a báránycá?
Adja oda tüstént... ha már oda szánta...
Áldozza fel itten... tegye az oltárra...
Egy kis báránycával nem lesz még nagy kára!...“*

*„Dehogy lesz!... Dehogy lesz... Aranyos virágom!
Én édes báránycám!... mindenem!... világom!...
Gyere hát... Szaladj el... De jöjj vissza mégis...
Rakd meg a'... Gyújtsd meg a'... Faj, talán már ég is!...“*

*Mi bajod?... Ki bántott?... édesapám! lelkem!
Hol az a báránycá?... Elhozom én menten...
Tüzet is rakok én!... Lángoljon az égig!...
Szegény kis báránycá... ha már itt elvérezik!...“*

* * *

*„Gyere, fiam, imádkozzunk...
És borúljunk arczra!
Készüljünk el mind a ketten —
A nagy s véres harcra...“
Leborúltak, s imádkoztak —
Hosszan, hosszan, mélyen!
„A jó Isten gondot visel“
„Amen“ — és úgy légyen!*

*Megkötözi a kis báránycát:
Izsákot — az apja...
Felveti őt az oltárra —
Suhog már a szablya!...
A kis báránycá... szegény báránycá,
Még csak meg se nyikkan...
Hanem csak úgy gondolja csak —
Hát még — ilyen is van?!...“*

*Száll az égből egy kis angyal,
Monda Abrahámnak:
„Ne bántsd fiam... Kegyelmezz meg
A kis báránycádnak!
Mert most láttam, s megismertem,
Nagy a hited néked...
Ezért a te nagy hitedért:
Megáldalak Téged!“*

Szabó Géza.

Tudom, hogy szeretlek.

Irta: G. Vihar Béla.

falombok örökös, halk zizegése kísérte őket a szűk erdei ösvényen. Szerették egymást, ifju és leány és bizalmasan egymás oldalához simulva haladtak ott az erdő komor ösvényén, némán, egyedül. Csak a madarak csicseregése zsongott vissza üde lelkükben s megértették a vig pacsirta dalát, hisz' ő bennök is az a nóta, az az örökös új szerelmi akkord zsongott.

A leány szőke volt, bizalmas, kedves. Tekintete naiv, hizelgő, mely szinte követelte, hogy a férfiak beleszeressenek.

Az ifju fekete. Sötét szemeiben lelkesedés, ihlet lobog és tekintete parancsoló, hódító. Ugy illett a fejére az a babérkoszoru, melyet szerelmes kézzel font neki a leány, hogy el sem lehetett volna képzelni nélküle.

— Én értelek — felelt az ifju. — Jőjj, nézz a szemembe és mondd, hogy szeretsz.

— Szeretlek.

— A lelkedben ilyenkor tarka ábrándok ezrei, ezeryi vágyak és érzések támadnak fel egy pillanat alatt és egy pillanatra, mert a másik pillanatban már új képek, új világ tárul fel eléd. Te érzed, hogy szeretsz. Lásd, én bennem csak egy képzetet támaszt fel ez a szó. Azt, hogy boldog vagyok. S ne vádolj engem hidegséggel, hagyj fel szemrehányásaiddal, hogy nem érzek érted igazán. Abból, hogy nem gyulnak kéjes lángra szemeim; abból, hogy nem fog el reszketés, ha átölelem derekad; abból, hogy nem vágyom egyre csókolni ajkaid: még nem következtetheted, hogy nem szeretlek. Mert én nem érzem, hanem tudom, hogy szeretlek.

Áhitattal nézett reá a leány.

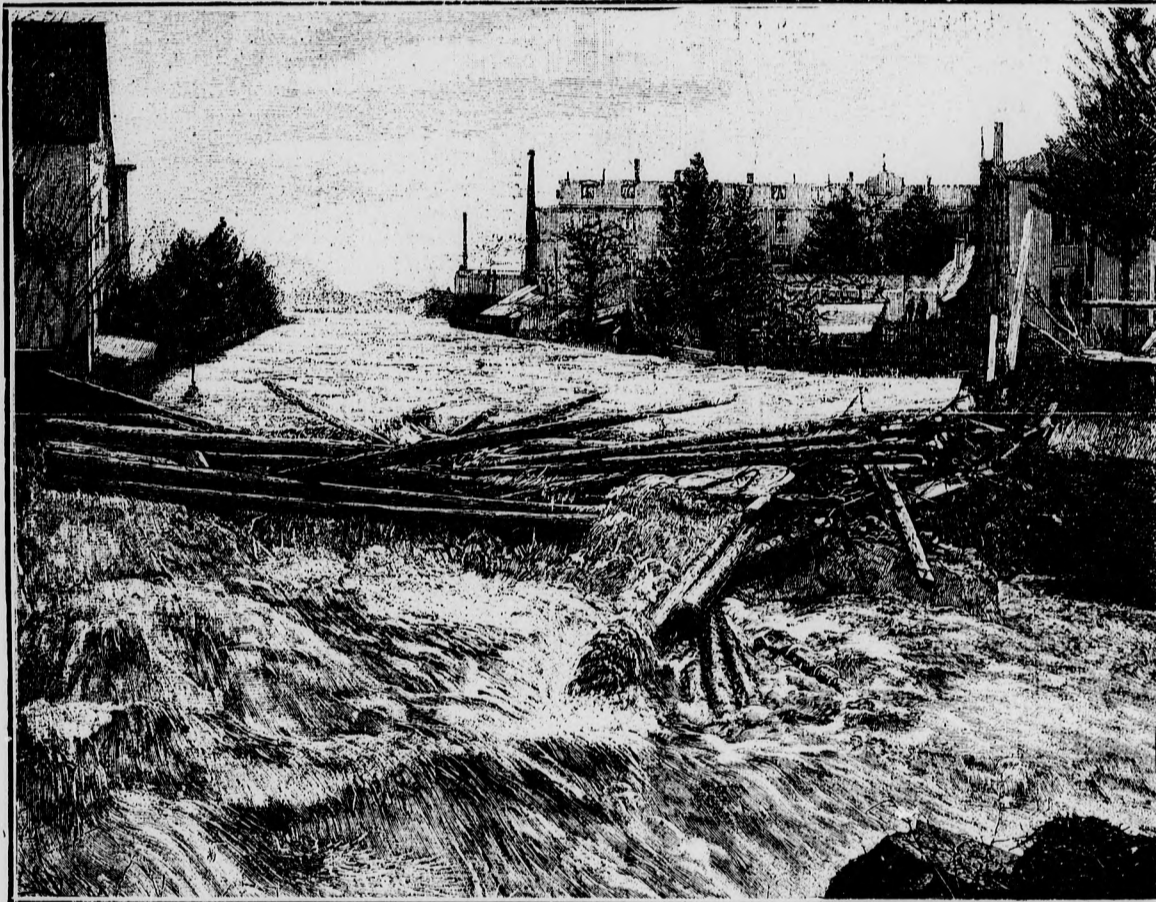
— S a vég, a boldogság megtörése nem bántja soha lelkedet, mondd?

— A ki a véggel törődik, az vagy nő, vagy ha férfi: gyáva. Az az égi szikra: a gondolat, melyet léleknek mondanak, örök tudásvágygyal van eltelve és azt hiszi, hogy sohsem fog megnyugodni, vagy legalább addig nem, a míg van még egy probléma a világrendszerben, a melyet meg nem oldott, a míg van még egy pontja, egy tétele az örök igazságnak, a melyről tudomása nincsen. Hiszen magad sóhajtottál fel az előbb: látni, tudni mindent, óh mily édes!

A leány mély sóhajjal emelte föl szép szemeit beszélő szerelmesére:

— Nektárként folyik ajkaidról az ige. Mily boldog lehetsz te, mert tudod, hogy szeretsz.

— Ezt tudom s ez talán boldogít is, —

Az árvíz Ischlben.

Kiérték a hegytetőre. Ott leültek a szikla csúcsára és tekintetük végigiramlott a messze tájon, szivdobogva gyönyörködtek a tündéri látványon.

A leány felkiáltott:

— Oh, mi édes volna így gyönyörködni széles hazánkon, végigrepülni a világon és látni azt, a mi oly édes, a mi oly szép!

És szólt az ifju:

— Bohó leány, nem tudod-e, hogy az nem lehetséges? Gyarló emberek vagyunk s a végzet ur felettünk. Megteremtette a nehézségerőt és mi meddően küzdenénk zsarnok fölénye ellen.

A leány szomoruan csüggeszté le fejét. Elgondolkozva babrált a rét virágaival, majd ismét megszólalt:

— Nem, nem lehet, hogy egészen ur legyen rajtunk. Az Isten hatalmas, az Isten jó. Én érzem, hogy van bennem valami szent, valami magasztos, mely ura tudna lenni a természetnek, ha kitörne, de nem vagyok képes magamat megérteni:

felelé az ifju szomoruan. De mit tudok még? Fordulj meg és nézd e hegyszakadékot. Mérhetlen távolságban ott tőlünk a vég. Ha belenézünk, szédület fog el. Vajjon miért? Mert elfog a vágy, tudni azt, minő kéj, minő élvezet lehet az: talaj, támaszpont nélkül repülni át egy végtelen ürt, melyet gyarló emberi létünk megőrzése miatt arcunk verejtéke, kinos munka utján vagyunk kénytelenek meggyőzni. S már erre a gondolatra is szédület fog el. Vagy nem volna magasztos az, józan és pontos gondolkodással végigküzdeni azt a véget, az emberi lélek legnagyobb csatáját: a szervezettel a szervezetért. S vesztett tusa után föllélegzeni és hirdetni az emberiségnek a tudást! Ha látod a vándorfelhőt az égen, nem fog el gyermekes, naiv vágyakozás: vándorfelhőnek lenni, bolyongani fönn az égen és könyeiddel hinteni áldást az emberek termésére? ... És boldogság lehet-e annak a tudása, hogy ezt soha megtudni nem fogjuk?

Az ifju elhallgatott. A leány is némán merengett maga elé. Agyán át meg átjártak ama nagy eszmék, melyek szerelmesének ajkáról ömlöttek és igyekezett megérteni mindent. Csodálta őt. Egyszerre aztán fölemelte fejét, szemeiben egy könnyecseptet igyekezett elfojtani és halkán szólt:

— Jó volna meghalni.

Az ifju mosolyogva simogatta selymes haját, kipirult arcát és kérdé:

— Miért édes?

— Annyi sok van a világon, a mit sohasem fogunk megtudni. És egyszer mégis bekövetkezik a vég... Utána pedig ki tudja, mi lesz? Sok lenne mindjárt megtudni, mi van odaát, mert az vonz, az hív a legjobban. A földön minden gyarló, még az is talán, a mi nem emberi. De oda-fönn lesz valami magasztos, valami örökkévaló, valami szent...

— Tudod?

— Erzem. S én nem félek a végtől.

— Nem is a végtől borzadunk, édes, hanem attól, hogy odaát elfelejtkezünk a tudásról. Olyan gyarlók vagyunk, hogy nem tudjuk felfogni az abszolút boldogságot s félünk, hogy amott ezt a kis tudásunkat is elveszítjük, melyet az ember évezredek során keresztül itt szerzett...

Felkeltek. Újra róni kezdték az erdő avarát és az ifju átkulesolva a leányt, mondá:

— Hagyjuk el, ez a probléma nagyon szomorít. — Mondd a szemembe, hogy szeretsz.

A leány naivul mosolyogva felelt:

— Tudom, hogy szeretlek.

Pedig dehogy tudta, csak érezte. S a nő sosem is fogja tudni, mert ő rajongásra, érzelemre van teremtve és nem tudásra.

A katonaeletről.

— Irta: **Heléna.** —

Csak egyszerű őrmester volt Bátai Gáspár, de azért mindenki nagyon tisztelte, becsülte és szerette a jó öreg katonát, a kedélyes, humoros Gáspár bácsit. Tudott is ő olyan pompás

kaczagató históriákat elbeszélni a régi időkben, mikor még ő kelme fiatal, deli, talpraesett ficzkó volt s a falujában a legügyesebb, legszemrevalóbb legénye egyike. Az egész falu apraja-nagyja, ki csak szoknyát viselt, bomlott a deli természetű, bogárszemű, helyre legényért.

— Hej, szép idők voltak azok — mondogatta feleségének sokszor, ha a mult varázsos, szép képei szemei elé tűntek. — Emlékszel-e anyjukom, mikor egy napon csak azzal állít be a tiszteletes ur: „Hát bizony kedves Gáspár öcsém, kiütött a háboru, katonát kér a király ő Felsége, mert a magyar vér omlik, egyre omlik, s mind jobban fogynak a katonáink, bizony frisseket kell állitanunk folyton a kidőltek helyébe, s ő Felsége a királynak ugyancsak tetszenek az ily magafajta derekas, természetes legények. — Itt kell hagyni a menyecskét s azt a kövér piczi kis fiát s zugolódás nélkül be kell állni a zászló alá.“

És én azt feleltem a tiszteletes biztató beszédére:

— Jól van, ha a király ő Felsége ezt kívánja, én is beállok a többiek közé, védem a nemzeti zászlót s védtelenül hagyom a családomat, mert hát azt mondják: a becsületes embernek előbbvaló a hazája, mint a családja, s beálltam katonának.

— Te anyjukom a nyakamba csimpaszkodtál, sirtál-rittál, végül veszeketél. Pergett a nyelved, az Istenadta, akár egy cséplőgép, de én ezt mind elhallgattam, gondoltam: csak perelj, csak járjon az a mozgolódó kis nyelved, hiszen arra való, hiszen asszony a gazdája. S bizony, ha fájt is elhagynom kis fészkeket, téged asszony is, azt a kis kövér fiúcskát, ki még alig tudott beszélni s járni (de azért ő is rivalgott, mikor elindultam), de mégis csak megerősítettem szívemet s könnytelen szem-

mel hagytam oda családom s szülőfalum.

— Aztán sokáig nem tértem vissza, harcoltam, küzdöttem, hősieen, bátran a zászló alatt, míg végre egy sivitó golyó egyik karomat átfurta, kiesett a kard kezemből, de felvettem a megmaradt karommal, tovább küzdöttem a végkimerülésig, kétszer menttettem meg a zászlót, s akkor tettek meg engem közkatonát őrmesternek, de már nem tudtam harcolni. Egy évig voltam a kórházban, azalatt karom teljesen felépült, úgy hogy újra harcolhattam volna bármilyen bős ellenséggel is. Azóta mint őrmester szolgáltam, mert a harc tomboló zaja elmémult s többet nem kellett farkasszem nézünk ellenfeleinkkel.

— Emlékszel-e anyjukom, hogy sirtál, mikor felkerestél a

A segesvári Petőfi-émlék.

kórházban s megláttad zuzott karomat, rámborultál s omlott a könnyed, mint a nyári zápor. Mikor aztán megállt, kisütött a nap, újra mosolyogtál, mert a doktor kijelentette, hogy nincs veszedelem, mivel a golyó csak a hust horzsolta le, de a csontnak nem történt semmi sértődése.

— Rövid idő múlva elhagyhattam az ágyat, de karomat még sokáig felkötve kellett viselnem. S te anyjukom akkor már nem busultál, mert legalább nem mehettem vissza a csata tűzébe, a kaszárnyában csinos kis szállást kaptunk s csendesen éltünk tovább.

— Mint mondtam, egy jó év múlva karom teljesen felgyógyult, most már a kardom is birtam jól, ha nem is úgy, mint azelőtt, de eléggé könnyen forgattam, de hála Istennek, nem volt már hol és miért, a béke helyreállt, a csaták tüze elhamvadt, kialudt.

— Ugye, ugye öregem, akkor milyen boldogok voltunk, drága kis fiacskákkal, kinek két gömbölyű arczocskája virult az egézségtől, mint a pünkösdi rózsza.

Igy csendesen elbeszélgetett az öreg pár a kaszárnya udvaron, kis lakásuk előtt a padkán s néha egy-egy jóbarátja is az öreg katonának szívesen ült hozzájuk elhallgatni az érdekesen elbeszélte emlékeket a régmúltból.

Rég az ideje, hogy csak ketten laktak a tiszta, csinos kis lakásban, mert a fiu, az a rossz fiu, Bátai Lajos, Pesten katonáskodott s a miért már 25 évvel hadnagyi rangban volt, szégyelte vagy unta-e szegény szüleit, nem tudható, de annyi igaz, hogy nagyon ritkán jött látogatásukra, ha jött is, csak pár napra s akkor is rendesen hamarabb távozott, mint a mennyi szabadságidőt kapott.

— A gonosz fickó, ezért neveltem oly gonddal? ezért vesződtem vele, hogy ilyen alávaló, rossz emberré váljék. — Az adta gonosz kölyke! — tört ki sokszor a keserűség az öreg asszonyból.

— Még irni is rest a buta, gögös fiu, — toldta ki a jó Gáspár apó, — pedig hát, ha katonai rangban alatta is állok s ha mint atyját nem is tisztel, becsülhetné azért is vén szakállamat, hogy kétszer védtem meg a zászlót. — A hálátlanja!...

Rendesen minden beszélgetés vége a rossz fiura tért, kit istentelenül leszidtak, végül jól felingerlődvé bosszusan otthagyták egymást, nem folytatták a diskurálást.

Egy reggel levélhordó állított be Gáspár apóhoz.

— Mi a guta!... bámult az öreg őrmester, csak nem hívnak megint csatába? Vagy talán az a fiu, az a hálátlan gaz kölyök küldi, tán pénzre volna szüksége? Hiszen ide-oda már két éve nem tudunk felőle semmit. Nesze anyjukom, bontsd fel a levelet.

Felbontották s ámultak és bámultak annak meglepő tartalmán.

— A fiu még ma megérkezik! tünődött az öregasszony.

— Biz úgy az, felelé Gáspár apó, csak készíts jó vacsorát öregem. Igazán nem hittem, hogy még megtérjen a gonosz ebben a romlott világban, — elmélkedett a vén katona, — de jól van, csak legyen egyszer itt, olyan prédikációt, olyan erkölcsjavító beszédet, tartok neki, melyet még a tiszteletes sem mondott soha a templomban. Majd meglátod asszony!

Estefelé a gaz kópé megérkezett.

Fényes gombos czifra dolmánya csillogott, tündökölt a pucztól s lakkos, sarkantus csizmájában a nap végsugarai nézegették magukat. Mégis csak helyre legény volt külsőleg a rossz, hálátlan fiu s mikor a két öreg meglátta, nem tudták, melyik ölelje meg előbb, nehogy megbántsák a szép gyereket. Ugy ölelgették, hogy alig mertek hozzá érni is s olyan félve csókolgatták, mintha legalább is egy törékeny lilium vagy egy gyenge, beteg leányka lenne, pedig erős is volt, délczeg is, férfias arczu barna legény. De hiába, a visszakapott kincs, olyan drága, féltett volt előttük, hogy még a haragjukról is megfeledkeztek.

— Kedves, édes fiam, drága egyetlen gyermekem, szeretet fiacskám — mind csak így szólították a hálátlan, gonosznak szidalmazott, szüleihez hűtlen gyermeket.

Bizony a pompás vacsora sem maradt el a drága megtért fiu tiszteletére. Még pezsgőt is hozat az öreg Gáspár apó, ha az asszony bele nem szól — Na de már ez mégis tulmegy a határon, ezt már nem engedhetem, perelt nagyhangon az öreg anyóka, tegye vissza azt a bankót a zsebébe kigyelmed, mert megbánja különben az a csacsi füle, édes öregem.

Haragudni akart, de azért úgy kiérzett a boldogság hangjából.

Vacsora után csak megeredt a szó mindkét részről; az apa is beszélt, meg a fiu is egyszerre.

Tetszett a fiunak, hogy úgy rajognak érte az öregek s hetyke hangon kezdte előadni pesti élményeit, közbe-közbe elhallgatott, leste a hatást a két becsületes öreg arczon.

Ez azonban minden rajongás mellett elmaradt. Nem tetszett a szülőknek az — sok ok nélküli, könnyelmű pénzpazarlás, a csapongó élet, mint hetykélkedve festett előttük a fiu, az a drága fiu.

— Hm! Hm! — Dörmögött közbe-közbe a jó Gáspár apó.

— Ehm! Ehm! — Köhécselt az asszony s úgy titokban az asztal alatt megnyomták egymás lábát, mi azt jelentette, hogy nézzenek egymásra s olvassák ki egymás szeméből, hogy nem tetszik a dolog.

De az asztal alatti működések végre is azt eredményezték, hogy hol az egyik öreg, hol a másik felkapta s felsziszegett, mivel a jelzés épen a láb legfájdalmasabb pontját érinté, ezzel meg el lett árulva az asztal alatti működés, mit megtudva a drága fiu, arra magyarázta, hogy ugyancsak jelzi egymásnak a két öreg tetszését s ő erre még hevesebben, bizalmasabban kezdett belemelegedni a kalandok előadásába.

Mikor már odajutott a fiu az elbeszélésben, hogy egész éjjeleket elkártyáztak a korcsmában barátaival, az öreg Gáspár apó rendkívül dühbe jött.

— Adta gonosz kölyke — pattant fel mérgesen — hát még mi-fele zsványosságokkal nem kezdesz dicsekedni itt nekem. Elhallgatod-e mindjárt az ilyen gázságokat, préda pénzszerzéseket, hiszen ha igaz a mit előadsz te, kollégáiddal együtt, valóságos rabló vagy.

De már erre a fiu is megharagudott.

Kiegyenesítette deli termetét, kardját derekára köté s rátéve kezét, hivatalos állásba vágta magát.

— Szalutálj — kiáltá szigorú parancsoló hangon. — Őrmester, fellebbvalóddal, a hadnagygyal beszélj!

S az öreg katona kellelten engedelmeskedett a hadnagy urnak. Vén, becsületes arczát elhorította a szégyen pirja, de azért szalutált a fellebbvalójának, mert a felbőszült fiu könnyen bajba kerithette volna, ha hivatalos állásba vágva magát, nem szalutál előtte, a hadnagy előtt az öreg őrmester.

A kinos jelenetnek az öreg asszony vetett véget, zokogva borult fia nyakába s kérlelte, hogy bocsásson meg az indulattól elragadott öreg apjának s betolta a szomszéd hálószobába, hogy ma este hagyják félbe a beszélgetést s feküdjenek le, majd holnapig alusznak rá egyet s mindent elfelejtenek.

A fiu bement a szobába s lefeküdni készült. Az öregasszony meg csendesen békitgeté az öreget, ki nemsokára visszanyerte rendes nyugalmát s bajusza alá mosolyogva hagyta el az ebédlőszobát, hol a történetek lefolytak.

Párszor le és fel sétált a kaszárnyaudvaron, valamin törte fejét, aztán bement újra s lefeküdni készült.

Nemsokára a csendes éj ráfedte borus sötét léplét a kaszárnya udvarára.

A hold sem dugta elő bamba képét, a csillagok sem szegezték ki az ég fekete kárpitját. Zord fellegek vonultak a szél-fúvás irányában.

A két öreg álomra dőlt, míg a fiu hálókabátjában nagy léptekkel mérte keresztül-kasul a hálószobát, hová most őt szállásolta öreg anyja. Gondolkozva cigarettázott.

Hirtelen ajtónyikorgásra megfordult.

A szobába apja, az öreg Gáspár lépett be, somfabottal a kezében.

A fiu merően rábámult.

— Ugy, ugy bámulj adta gonosz kölyke. Te az előbb megszalutáltattál csufosan s elhallgattattál alávalóan hadnagyi rangoddal s kardoddal; most hálókabátban vagy s most nem felebbvalóm, hadnagyom, hanem fiam vagy s én parancsolok neked, apád.

S a csipős somfabot elkezdett táncolni a hálókabát hátán. Tisztességes módon elsupálta, végigcsikozta a hátát az öreg a drága, egyetlen fiacskájának.

A titkot a sötét éj sűrű átláthatlan leplével leborítá s másnap reggel a fiu a reggelinél tiszteletteljesen üdvözlé szüleit, mintha épen semmi sem történt volna.

A kétlelkű ember.

Irta: Papanek István.

dal volt-e édesebb? vagy a csók? a mi a bohó, kis dal után elesattant!...

Ezt a fontos kérdést kellett volna még megfejteni Orbán Dezsőnek. De mást gondolt és a kalapját kereste.

— Elmegy?... Hangzott a szoba mélyéből szemrehányóan.

— A körben várnak rám!... Pá!...

Még el nem érte az ajtót a ringó járásu gavalér, a sugár leány utána sietve, vállára tette kis fehér kezét és egy gyenge nyomással megállásra kényszerítette.

— Dezső... Maradjon!... Bóditó szemeit a fiatal emberre emelve, könyörgött a lány.

Gyengéden lerázta a gavalér az apró kezeket válláról és el nem titkolhatva egy kis türelmetlenséget, szólt:

— Már megint gyerekeskedünk Miczi?... Szám-talanszor kértem, kerüljék a jelene-
teket!... Nem gondolja, hogy nevet-
séggé válnak az efféle dolgok...
Elvégre is, örökké csak nem lehet-
tek itt!...

— De mikor ugy kérem....
Nagy jót tenne velem!...

— Van türelme az én kis Mi-
ezimnek?... Teára eljövök, színház
után... Reményem, megvan elé-
gedve?...

Tehetetlenül lógtak alá a leány
karjai, fejét lehajtva, egy elszaba-
dult könyecseppet szárítva fel, he-
begé:

— Megértettem..... Bele kell
nyugodnom akaratóba...

— Pá!... Intett Orbán Dezső
mosolyogva és eltávozott.

A leány az ablakhoz sietett,
utána nézett az elegáns gavalér-
nak és mindig vidor arcát valami
nevezhetlen szomorúság torzította
el. Kezét szívére szoritva, erős
drámai, talán kissé szinpadias mo-
dorban hagyta el ajkát a reszkető
hang: Istenem, mennyire szeretem!...

Pedig őszinte volt ez a hang, ez a feljajdulás.
Nem a színész nő fájdalma volt ez, hanem a bohó,
szerető leányé, a ki talán kis áldozatnak tartotta volna,
életét áldozni szerelméért.

... Mikor a kóristanő Heller Micziből számba-
vehető színész nő lett, egy jól eljátszott szerep után
pályatársai jókívánatait fogadva öltözőjében, eszébe
jutott, hogy a sikert illő lenne megünnepelni egy
bizalmas vacsorával.

Egy elsőrendű vendéglő külön szobájában terít-
tetett. Hivatalosak voltak — egy pár színészen és
színész nőn kívül — a színháznál bentfentes írók is.
Köztük Orbán Dezső a gentry-író.

A hullámos haju, mindig unott, ritkán mosolygó
fiatal ember, egész este a vidor Heller Miczit tanul-
mányozta. Mintha nem tudott volna eltelni a nézé-
sével. Félig lehunytt szempillái alól kivillogtak dió-
barna szemei, és valósággal magnetizálni kezdte a
leányt. Legalább úgy látszott, mert a leány ajkán
lassan elhalt a dal, a kacaj, kerülni kezdte a dió-
barna szemek merev, állhatatos tekintetét, és szóra-
kozottan hallgatta a pályatársak bő fantáziájának

megnyilatkozását, melyet nyomban követett a pattogó
élez, egészséges humor.

— A bájos művésznő egészségére!...

Hangzott egyszerre egy mély, szívetfogó hang,
és Orbán Dezső oda koczintotta poharát a Heller
Micziéhez.

A leány kezében remegett a pohár, kilocsesant
a habzó ital, a pályatársak és bohémek nevetve
néztek össze.

Törbe esett a madár!... Még vergődött, szár-
nyait kétségbeesve csapkodja össze, de hasztalan.
Az ellenállhatatlan Orbán Dezső diadalainak koszo-
ruja egy friss virággal szaporodott.

Pedig ez nem volt játék. A hullámos haju, dió-
barna szemű materialista érezte, hogy erős küzdelme
lesz. Nem a leánnyal, de önmagával. Önmagát féltette.
Minden veszedelem nélkül akart kikerülni ebből a
hirtelen jövő szivbonyodalomból. Eddig mindig csak
játszott, most komolyan, eltitkolhatatlan hévvel vizs-
gálta tovább vis-a-viját.

Miczit dalra kérte a társaság.

A leány alig szabódott. Szemei-
ben valami szokatlan tűz lángolt, a
mint megzendült ajkán a „Mignon“
édes, fülbemászó dallama. Szívet
remegtetően csengett a kristálytisza
hang, az Orbán Dezső arcát láng
futotta át. Talán megtalálta volna
az első, valódi érzést?...

És a mint csengett édesen, üdén:

„Ott, hol a citrom virul...“

Ah, csak ott... csak ott... felemel-
kedett a csillogó bohéme és közelebb
lépett a lányhoz. A mint elhalt az
utolsó akkord, ő volt az első, a ki
üdvözölte a kipirult arcú művésznő-
t. Megzavarodva, kezét szívére
szoritva, maradt a terem közepén
a leány.

Fölösleges volt minden vallomás.
Vannak pillanatok, mikor a szó
kopott, banálissá válik.

Heller Miczi, a bűbajos Mignon
és Orbán Dezső, a kétlelkű ember
szerelmi viszonya fajt accompli
volt.

(Vége köv.)

Ráth Károly, Budapest főpolgármestere †.

GONDOLATOK.

A helyes társalgás legfőbb szabályai közé tartozik, önmagunk-
ról majdnem mitsem beszélni. *Balzac.*

Dúsgazdag bánya a tapasztalás, melyből sok ember élet-
kincset ás. *Petőfi.*

Munka az erény forrása, munka a vér balzsama. *Herder.*

A gondolkodás nagygyá tesz. Az érzés gazdaggá.

„Baj“ asszonyosság szívéhez szorít tégedet, világerő sem siet
el tőled, ágyadhoz ül és kötöget. *Heine.*

A leánynak sohasem szabad keresni valakit, csak találni.
(De mily ritka, a ki ügyes a találásban!) Az élet nem édes, mint
ifjú éveinkben álmotuk, hanem csatatér, melyen csak vérezve
nyerhetünk babért.

— A vak leányka. —

A fenyvesben.

*Emlékszel-e, szép kedvesem,
A hegyek közt valánk;
Patak csobog, a fenyves büg,
Az ég mosolyg le ránk.
A szírtetlőn kicsiny virág,
Hogy int le biztatón,
Ezer veszély közt lehozom
Tenéked, angyalom?!
Nem szólok semmit — a virág
Tesz néked vallomást,
Nem szólsz semmit — elfogadod,
S mi megértjük egymást.
Átölellek, madár dalol,
Az ég mosolyg le ránk.
Emlékszel-e, szép kedvesem,
A hegyek közt valánk?!*

D. A.

A hegyek közt.

A vén kurucz.

*Hazatért a harczból; — ott maradt a karja,
Jóságát elvette az idők viharja,
Börtön is várt még rá; nem tért ki előle,
Sok verejtékcseppje hullt a hideg köre.*

*Kiállta fogságát, megtért haza ismét,
Nem várt reá senki, csak egy: a szegénység,
Pusztább volt pusztánál ősi kúriája,
Üresek az ólak, — elhagyott a háza.*

*Kiment a mezőre, — kiment, hogy megnézzze:
Mily szántatlan földje, s kaszálatlan rétje,
De fel volt az szántva s a rét lekaszálva:
Idegen ember volt a birtok gazdája.*

*Nem pörölte jussát, nem is panaszkolta,
Szegény öreg kurucz, minek tette volna?!
De ha arra gondolt, kilől örökölte:
Beesett két szemé könnyől volt elöntve.*

*Hova lett családja? — Fájón felelt erre
A temetőkertnek korhadó keresztlje.
S az aggastyán mindezt tört kebelével látta,
De azért panaszra most se nyílt a szája.*

*Egy vén fringiája maradt csupán csak meg,
Ovta a rozsdától, s olykor napkeletnek
Fordult tája felé, hallgatódzva, várva:
Szólal-e Rákóczy dörgő harsonája?*

*Várta a csatajelt, remélve, remélve,
Hogy tárogatónak zúg fel hős zenéje,
S e reményben halt meg, ez volt végső gondja,
Eltemette híven az ősi ház romja.*

Balás Károly.

SZERELEM.

— Dán elbeszélés. —

(2. folyt.)

Irta: **Pontoppidan Henrik.**

III.

A fiatal ember szorongatta Ellen kezét, haját ezirógatta, sugárzó szemébe nézett. S ő levette a kalapját fejéről, s letörölte nedves homlokát kendőjével s bensőleg simult széles mellére. Aztán egymás szemébe néztek, nevettek, csókkal lezárva egymás ajkait s alig tudtak hova lenni nagy boldogságukban.

Végre összeszedték magukat s hazamentek a messzire elterülő letarolt mezőn, Ellen szorosan jegyese oldalához simulva, ki föléje hajolva, derekát átkarolta, mámorító magányban, távol a világ minden zajától, hol csak a nap látta boldogságukat, csak a madarak zengtek ujjongó dalt forró szerelmükről.

De ha aztán a faluhoz érve, a távolban egy kis házat láttak, udvarán kicsi tóval és zöldre festett kerekessel, s a mellett egy csunya kis embert, ki a ház falát rikitó sárgára festette, akkor Ellen szép, viruló arczára a bú árnya borult és saját határtalan boldogsága tudatában szerelmese szívére borult és heves zokogással suttozta:

— Szegény, szegény Greta! — — —

Hát bizony Greta is megváltozott, csak hogy a változás nagyon szomorú volt.

Tompán, bágyadtan, minden remény nélkül, sőt nem is gondolkodott már — úgy ült otthon a homályos szobában, gépiesen varrta a lepedőket, ingeket és egyéb ruhadarabokat, a mint az anyja kiszabva kezébe adta.

Merten minden este eljött, mellé ült és egész boldogan szemmel kísérte minden öltését, s elnevette magát, ha Greta szórakozottságában az ujját megszurta.

Milyen nagyszerű bevásárlásokat tett uj otthon számára, arról Merten nem is szólt egy kukkot sem. Ez volt az ő nagy, gondosan őrzött titka, melynek leleplezését, Greta meglepetésére, azon estére akarta hagyni, mikor háza küszöbét átlépi, hogy mindig nála maradjon. Ellenben arról beszélt, milyen szépen el lesznek kis szobájukban, „habár csak olyan szegényes”, tevé hozzá mindig furfangos mosolylyal, ha majd felesége leend, a hosszú téli estéken a meleg kályha mellett majd együtt olvassák ama könyveket, miket Greta a tiszteletes urtól kapott, míg a „fészükbe bujnak”, s hogy munka és takarékoság mellett, tisztességesen megélhetnek, akárhány gyerekkel is megáldja őket a jó Isten.

Mindenekelőtt sertést kell szerezniök, az ól is készen van, aztán egy falka tyúk is kell, hiszen ő ugyis egész télen csépelni fog s bérét gabonában kapja, lesz elég enivalójuk, aztán Greta elviheti a tojást a városba eladni, míg ő munkában van; de ruczát is be kell szerezni, ha már ott van az a kis tó az udvaron; a kerekessel-kút nagyon könnyen jár, s így majd konyhakertet csinálhatnak abból az elhanyagolt darab földből, ha a bozótól megtisztítják, az a haszontalan iszákos malacz, a szabó — Isten nyugosztalja — nem törődött semmivel sem.

Greta alig értett mindezekből egy szót.

De mégis annyira megszokta Mertent, s annyira eltompult minden iránt, miszerint mikor egy este korábban jött mint máskor, s melléje ülve átkarolta derekát, s elmondta neki, hogy a tiszteletes urnak már be van jelentve az esküvő napja és holnap, vasárnap először hirdetik ki a templomban, félretolta lassan az ölelő kart és csak annyit mondott bágyadt, közönyös hangon: „Már?”

Ugy határozta el, hogy az esküvőt a karácsony előtti napokban megtartják, még pedig nagy lakzít csapnak, sok vendéggel.

Ez utóbbi az anya kívánsága volt, s minél többet pletykáztak a faluban, minél keményebben elítélték, annál nagyobb előkészületeket tett titokban a nagy napra. Greta mindenbe beleegyezett egész közönyösen és az apa az utóbbi időben annyira elgyengült és olyan különös, magabavonult lett, hogy tőle már nem is kérdeztek semmit.

Három nappal karácsony előtt, gyönyörű verőfényes téli időben, elindult a násznép három kocsin a csöszházból.

A varjuk — a menyasszony első, gyermekkori társai — felröppentek az út melletti fákról s nagy lármával, káromással üdvözölték, a mint arra haladt.

Az első kocsiban ült a mátkapár. Greta csodálatosan uralkodott magán, nyugodtan ült ott vőlegénye mellett, de minél jobban közeledtek a templomhoz, annál halványabb lett. Friss mirtusz-koszoru és fehér fátyol diszította, mely könnyü fellegként lobogott fölötte a szélben; Ellen ajándéka volt, melyet — régi ígéret szerint — titokban, forró könyvek közt küldött barátnőjének.

Merten mellette ült szédítően magas ezilinderkalappal fején; mikor a kocsin befordult a faluba, egy

pillanatra feltűnt egy rikitón sárga ház kerek-kutal, és Merten titokzatos mosolylyal sandított arrafelé. De Greta nem vette észre, nagyranyitott szemmel merengett maga elé, a párolgó lovakra.

Benn a faluban ajtók, ablakok teli voltak kíváncsi emberekkel, a merre a nászmenet haladt. Minden szem a második kocsiira fordult, az anyára, ki egyedül ült az első ülésen, feszesen és fényesen, nem tekintett sem jobbra, sem balra, olyan magatartással, melyről a legszuróbb pillantás is visszapattant. Aranynyal himzett főkötője kihívón csillogott a napfényben és széles szivárványszínű szalagjai halk, gúnyos suhogással lobogtak a szélben.

A templomudvar ajtajánál két oldalt egész sereg nő és gyermek várt. Kissé távolabb állt a falu legénysége, hosszuszáru pipákkal szájukban, a férfiak kikönyököltek az istálóajtókon.

Mikor a kocsi megálltak, a tömeg elhallgatott s közelebb tódult, hogy jobban lásson. Egy jóakaratu legény elsütötte pisztolyát, de a köröskörül uralkodó nyomasztó esendben ez inkább gúnynak hangzott, mint üdvözlésnek. Néhány a legények közül el is nevette magát és a násznép leszállt a kocsikról s helyreigazgatták a ruhájukat, a nélkül, hogy körülhézzenek.

De mikor a menyasszonyt leemelték az első kocsirol, s mindnyájan holthálvány arcát látták, ekkor a felháborodás moráját lehetett hallani. Fialat leányok álltak ott könyes szemmel és egy öreg asszony a szegények házából olyan hangosan szidta a „esősz-Lizát”, hogy alig tudták elesitítani.

Greta mindennek daczára észrevette, mikor a falun keresztül hajtották, hogy a házak nincsenek fellobogozva, mint menyegző alkalmával szokás, s az fájt neki. És midőn most még azt hallotta, hogyan beszélnek anyjáról, akkor úgy érezte, mintha az új zsoltár, anyja ajándéka, kezeit égetné. A vér arcába szökött s hirtelen megragadta Merten karját és szemébe nézett.

E pillanatban megkondult a harang, a nászmenet sorba állt és a kiesi, ősz kántor feltárta a templom ajtaját. A templomban nagyszámu néző gyűlt össze, úgy a nők mint a férfiak oldalán, egy mellékajton jöttek be, s felemelkedtek helyeikről, midőn a násznép végigment a templomon az oltár felé, hol a lelkész fogadta őket. Itt a kántor utasítása szerint különváltak a nők és a férfiak, de Merten, ki már az övében tartotta Greta kezét, többé nem akarta elbocsátani s mellé ült.

Feszült várakozás uralkodott a templomban. Az a hír terjedt el tudniillik, hogy Rude lelkész, kit az utóbbi napokban egy nagyobb községbe áthelyeztek és már a legközelebbi napokban elhagyja a falut, ezen utolsó alkalmat fel akarja használni, hogy régi hiveinek a lelkükre beszéljen, mindarról, a mi már régen a szívet nyomta.

És midőn most, az ének elhangzása után, az oltár előtt végig nézett, megfordult olyan szigoru tekintettel a násznépen, s olyan gyakran és erélyesen fujta az orrát, hogy az egész gyülekezet összenézett s mindnyájan meg voltak győződve: a hír igazat mondott.

A tiszteletes ur beszélt a szerelemről, az élet legszebb virágáról, a legdicsőbb kegyadományról, mely az emberiségnek megadatott, mely minden jónak és nagynak kutfeje, sőt az egyetlen, a mi az embert ebben a földi életben vigasztalhatja, a miből erőt meríthet a legsúlyosabb csapások elviselésére.

Ezen bevezetés után természetesen nyugodtan áttért a házasságra, melynek alapköve a szerelem.

De mélyen elszomorodott lélekkel kellett tapasztalnia, hogy nők és férfiak egyaránt igen gyakran

házasságot kötnek a nélkül, hogy tudnák, mi az igaz, mély szerelem. Őszintén meg kell vallania, hogy szíve fájdalmasan megszorul, valahányszor ilyen párt össze kell adnia, mert ez igen szomorú tanuja az időknak és — nem lehet erre más jelzöt — lelki durvaságnak, mely minden nemesen érző ember szívet undorral megtölti.

A lelkész mindjobban nekimelegedett, szavai mind erélyesebben hangzottak a mély esendben. A gyülekezet nagy figyelemmel hallgatta.

Greta érezte, hogy minden szem ráirányult. Összeszedte minden erejét, hogy nyugodt maradjon, s keze Merten kezében nyugodott. De ha annak daczára egyik köny a másik után ölébe hullott, az nem azért volt, mert a lelkész szavai feje fölött dörögtek, hanem azért, mert tudta, hogy valahol a templomban Ellen ül és vele sir.

Merten boldog volt, hogy Greta kezét az övében tarthatta, és esendesen, titokzatosan mosolygott magában. Ő nem hallgatott a lelkész hosszú beszédére; lelke, esze messze járt onnan, ott volt kedélyes házában, hol már minden készen van az új asszony fogadására.

Gondolatban átfutotta az új butorok sorát, melyeket olyan nagy titokban beszerzett, s előre örvendett a meglepetésnek és azon gondolkodott, vajjon milyen benyomást tesz majd Gretára minden egyes darab, ha este az egészet meglátja, a zöld asztalt, a nagy szekrényt, és különösen a mosdószekrényt, mert olyat, mint Merten tudta, már régen óhajtott.

S úgy ült ott a lelkész dörgő beszéde alatt, mint a gyermek az iskolában, ki a tanító böles beszéde alatt a karácsonyfára gondol. Merten csak azzal a gondolattal foglalkozott, vajjon milyen arcot csinál majd Greta, ha este belép a szobába és ő meggyújtja a gyertyát — — —

Midőn a prédikácziónak és az egész szertartásnak vége volt, Merten bizalomteljesen lépett a lelkészhez, hogy „szép szavait” bensőleg megköszönje.

A templomban ülőkre nagy hatással voltak a lelkész szavai, s midőn a nászmenet a kijárat felé haladt, szinte aggódva néztek Greta anyjára. És ő büszkén, örömsugárzó arccalal lépkedett leánya mögött. — — —

IV.

Délután gyülekeztek a vendégek a csőszházba, és estefelé már alig volt hely a szűk szobában, ámbar az ágyat és a nagy tölgyfaszekrényt kivitték onnan, a falak fenyőgalyakkal és kis zászlókkal voltak díszítve.

Az egyik ablaksor alatt hosszú terített asztal állt, melyen három gyertya égett, s bőven meg volt rakva jó zsiros ételekkel: sonka, füstölt juhhus, frissen sült meleg hering. Maga a csősz az asztal egyik végén állt, pálinkás üveggel kezében s felszólította a vendégeket, foglaljanak helyet, míg felesége kibejárt a konyhából s kávéval kínálta őket, és még egyre jöttek többen és többen, úgy hogy alig tudtak mozogni.

Pedig sokan elmaradtak a meghívottak közül, különösen a telkes gazdák nem igen voltak képviselve, a falu szegényebb népe természetesen nem mulasztotta el az alkalmat, a jó falatok kedvéért. Később eljöttek a legények és leányok is, kiknek tánczó kedvük volt. De akkor már az ablakokat ki kellett nyitni, hogy meg ne fuladjanak a porban és hőségben s mikor már mind jóllaktak, az asztalt és székeket is kihordták, három muzsikust elhelyeztek Greta kedvenc szögletébe; és most vette csak

kezdését az igazi mulatság, mert a menyasszonyt „ki kell tánczolni“ hajadon korából — — —

Benn a faluban már régen lefeküdtek az emberek, a házak csendesek és sötétek voltak. Könnyű köd ereszkedett a holdvilágos tájra.

A lelkészlakban, félig nyitott ablak mellett ült Ellen, meleg takaróba burkolva s a távoli zajra figyelve, mely az erdő felől áthallatszék.

Kétségbeesetten, könyezve ült ott, nem merte elhinni, hogy valóban megtörtént az a rettenetes dolog, és ha maga elé idézte a templomi jelenetet és Greta rémséges, halálszerű nyugalmát, fejét kezeibe temette s úgy elnyomta hangos zokogását, nehogy atyja, ki az ő szobája alatt aludt, felébredjen.

Az idő haladt, és ott künn a csöszházban egyre növekedett a vígság, az öreg asszony egyre töltögette a forró puncsot, s a legények egyre él-tették az új párt.

Greta egy sarokba vonult, hol nem vették észre. Eddig csupa daczból, minden erejét összeszedve fentartotta magát, de most, miután a jókedv tetőpontját érte s nem igen figyeltek rá, egészen összeesett.

Ellenre gondolt, összeszedte minden erejét, de nem birt magával, feje zúgott, fáradt, bágyadt volt az álmatlan éjjelek után, szemeit alig bírta nyitva tartani.

Merten melléje ült, s megfogta kezét. Egyidő óta olyan sajátságos csendesen és elfogultan kerülgette őt és most olyan gyöngéden kezdte kezét czírógatni.

Greta nem vonta vissza kezét, de Merten észrevette, hogy reszkedett, úgy ültek egy darabig némán egymás mellett a nagy zajban. Végre föléje hajolt s halkkal kérdezte:

— Hátha most hazamennénk, Greta?

Először nem felelt, de midőn kérdését ismételte, felkelt és követte Mertent.

Künn a hátsó ajtóban futólag elbucszott anyjától, ki homlokon csókolta; de midőn hallotta, hogy atyja kijött a konyhába, olyan gyorsan kisetett az udvarból, az erdőből, hogy Merten alig tudta utólérni a mezőn.

Merten kissé elfogult volt. Most, mikor már olyan közel jártak a közös otthonhoz, szinte hihetetlennek tűnt föl előtte, hogy ez a szép fiatal leány követni fogja házába és soha többé el nem hagyja.

De mikor végre ott állt vele a kicsi, sötét pitvarban s az ajtót bezárta utánuk, megragadta mind a két kezét és szive mélyéből fakadó hangon mondta:

— Köszönöm, hogy velem jöttél, Greta! — szivemből üdvözöllek otthonodban!

(Vége következik.)

AZ ÉN PROBLÉMÁM.

(Humoreszk.)

Irta: **Oláh György.**

Hármán udvaroltunk Bodroghy Klárikának: én (különben is első személy!), Lénia Laczi barátom, a mathezis tanára és Bácskay Elemér hősszerelmes a Dunai igazgató társulatánál, valóságos színészvér.

Bodroghy Klárikákék falun laktak, Pusztaszent-Mihályon. És így mi, ha vizitálni akartunk náluk: gavallérosan összeraktuk a sürgönyre valót; Elemért elugrattuk a postára, hogy feladja a hármunk által fogalmazott sürgönyszöveget: „Kedves bácsi stb.“

Ez a „stb“ pedig mindannyiszor egy-egy kellemesen eltöltött szombat délután volt. Nagyságos Bodroghy Balázs ur, lett légyen bármilyen büszke nagynevű őseire, igyekezett kedvünkben járni uri hajlékában, nem azért, mintha kitűnő partik lettünk volna; csupán aranyos jókedvünk, derült fiatalságunk nyerte meg harmincezer forint készpénzes tetszését.

Minket — megvallva — az a harmincezer avatott fel szerelmes lovagokká! Még a máskülönben mogorva Lénia barátom is rabja lett a Klárika bűvös-bájós fekete szempárjának, mely szempár, a mint azt Elemér teljes meggyőződéssel mondotta, képes az ember szívet napraforgóvá tenni. — Lénia barátunk nem élt ilyen költői frázissal, mert ő érzelmeinek mértani pontossággal megszerkesztett, képletekben gazdag vallomásban adott kifejezést, mit Klárika annál szivesebben hallgatott, mert nem értette meg, azt híven, hogy a tanár ur valamelyik tudományos értekezését sziveskedik előtte felmondani, könyv nélkül.

Főlségesek voltak a délutáni ozsonnák! A parkban árnyas platánfák alatt, remekül terített asztal mellett, bájós házi kisasszony társaságában hogyan lett volna jó étvágyunk! Mindent megettünk, aká a sáskák. Itt rendszeren Elemér volt a társaság éltető lelke. Kórista-korabeli történetekkel mulattatta a környék idesereglett matrónáit, levendulaizű kisasszonyait, úgy hogy nem győzték törülni szemeiket, pe-

dig a ravasz Elemér mindig egy-egy szekspiri tragédiát beszélt el nagyképűsködve, mint saját élményeit. Mindnyájan a szájába bámultunk, csak Lénia barátom nem, ő a Klárika szép arcán merengett el, ezért esett meg egynehányszor vele, hogy mikor Klárika pityeregve felé kínálta a járdinettes tálat, a tanár ur ijedve sütötte le macskaszemeit, s felriadva hebegé:

— Plus!... Csókolom kezét Klárika nagysád... izé... köszönöm...

... Sokszor megfigyeltem és láttam, hogy a nadrágján gömbháromszögeket rajzolgotott ujjaiával, valami bogos képleten törte az eszét ilyenkor...

Egyszóval, kedvünk szerint teltek a mi szombat délutánjaink. S mennél bizalmasabb vendégek lettünk Bodroghy Klárikákéknál, annál jobban kezdtem féltékenykedni barátaimra. Iszonyuan beleszerettem Klárikába, vetélytársaknak láttam őket. Valószínűleg ők is így voltak velem, a mi még veszélyesebb, mert egyik se

Nyíló rózsa.

akar engedni, lemondani. Az a „légből kapott“ harmincezer, az volt a mágnes, a miatt gyűlöltem meg barátaimat.

Mindig képzelődtem: vajjon Klárka melyiket választandja majd közülünk? Ha Leniát?!... Csunya, hegyes álla van, s a diplomájánál nincs egyebe. Ha Elemért?! Ő meg egy bohém, könnyelmű színész, néhány hervadt babérkoszorúja van, meg a mennybéli jussa...

Eh, nem félek tőletek! Vagy ha félek is: nem mutatom. No igen, ilyen egy modern házasulandó fiatal ember, szükségtelen tehát magam bemutatnom.

* * *

Ha novellát írnék, párbajban ölném meg két ellenfelemet, s csak holttestükön át rohannék Klárka kezét megnyerni. De mert sohasem párbajoztam, egészségi szempontból nem hozom meg magamnak ez áldozatot.

Klárka az én feleségem lett! Mint a jegyváltás után édes kettesben bevallotta: első látás óta érdeklődött irántam, de nem hitte, hogy föl merjek lépni, sokkal okosabb embernek képzelt.

— Mert én leszek az ur! — vont a redőkbe bársony homlokát, hogy szerettem volna agyoncsókolni — maga semmit se fog tenni akaratom ellenére, mindig otthon fog ülni, engedelmem nélkül nem mehet el a háztól... igazán is, kár volt magának meg-nősülni!

Szemem kerekre nyílt.

— De... kedves Klárkám, szívesen nyögöm a hagyományos papucs terheit, csak szeressen úgy, a mint én magát szeretem!

— Szeretni? frázis. Nem vagyok oly naiv, ne higgye. — Asszony akarok lenni, érti? asszony! S maga lehet férfi, de csak míg szeszélyem engedi. Az én drága Linka nagynéném mindig arra int: „Tartsd kordában a férjed, lelkem, mert ha kibocsátod a kormánygyeplőt kezedből: elkalandozik, mint a megáradt patak és magával sodorja a házi békét, nyugalmat egyszóval mindent.“ Megértette?!... Igazán, úgy félek magától... itt... egyedül...

— Szeretsz hát Klárkám, mert félsz tőlem! — kiáltottam föl szenvedélyesen, s keblemre akartam vonni.

Felelet helyett csattanás hallatszott a szobában... megtántorodtam, szemem előtt csillagszerű tünemények röpködtek. Pár percig tartott e káprázat, föleszméltem... éreztem, hogy ég az arcom és láttam, hogy Klára pajkosan kacagva surran ki a szobából. Csak akkor vettem észre, hogy — pofon ütött.

— Ilyen menyasszonyom se volt még! — gondoltam irulva-irulva. — No, ezt ugyan — kifogtam!

Most már csak azért is siettetem az esküvőt, jaj neked Klára, a miért úgy tettél velem. Megállj csak, majd megmutatom én, ki az ur a háznál. Mint asszony, nem leszesz te oly veszedelmes. Megállj csak!

* * *

Esküvőnk után másnap délfelé apósom behivatott a szobájába. Testben, lélekben el voltam törődve.

— Gyermekem — szólt kenetteljes hangon — feltettem

magamban, hogy a leánnyal ígért harmincezeret átadom, a mint mondám: egyelőre harmincezeret kapsz. Nesze gyermekem.

S átadott egy meglehetősen nehéz zacskót.

— Köszönöm kedves apósom... ennyit nem vártam! — hálálkodtam örömben, s oly nagy boldogság fogott el, a mint a zacskót átvéve megcsörrent a kezemben:

A pénz!... sok pénz!... harmincezer!

Menekülve, mint a tolvaj, ha sikerült a pénztárt feltörnie, rejték helyre viszi a pénzt, hogy senki által nem zavarva, megolvassa: úgy vittem én a zacskót egy belső szobába... Kezem remegett, a mint eloldottam száját és a szívem dobogott és lélekzetem elállt.

A zacskóban harmincezer — drótszeg volt.

Tréfának elég vastag tréfa biz ez, s éppen elég arra, hogy egy félnapos férj a válópert megindítsa. Nekem érdekesnek tetszett a dolog, hát hallgattam. Belém csontosodott a gondolat, hogy szerelemből nősültem és hogy Klárkát nem adnám harmincezer drótszegért, pardon! forintért. Diadalmaskodott bennem a szerelemmel karöltve járó „jobb“ erkölcs.

— — — — —

A mézeshetek után apósom újra magához hívott szobájába. Úgy fogadott, mintha a dologban nem harmincezer drótszeg lett volna érdekelve. — Élesen vizsgált tetőtől-talpig s várta, hogy mikor tör ki belőlem a hozomány partivadász erőlyes hangja. És én az „iloncá“-ról kezdtem beszélni Jókai szerint.

— Fiam, gyermekem — szakította félbe iloncás beszédem az öreg — megvallva: bámulak. Ilyen embert óhajtottam leányom férjéül, de még sem egészen illet, mert te a pénzt nem becsülsz semmire?!

— A pénz előttem csak akkor bír értékkel, ha se pénz, se posztó. Boldog vagyok minden tekintetben, kedves apósom, boldoggá tett a leánya!

Az öreg morgott valamit, s leült az íróasztalhoz. Egy lepecsételt levelet adott át.

— Szem élyesen vidd e levelet a székvárosba a bankigazgatóhoz. Együttal mondd neki, hogy tisztelem.

Akár hiszik, akár nem: a bank harmincezer forintot fizetett ki markomba. Azt is megtudtam, hogy apósomnak több pénze is gyümölcsözik ott.

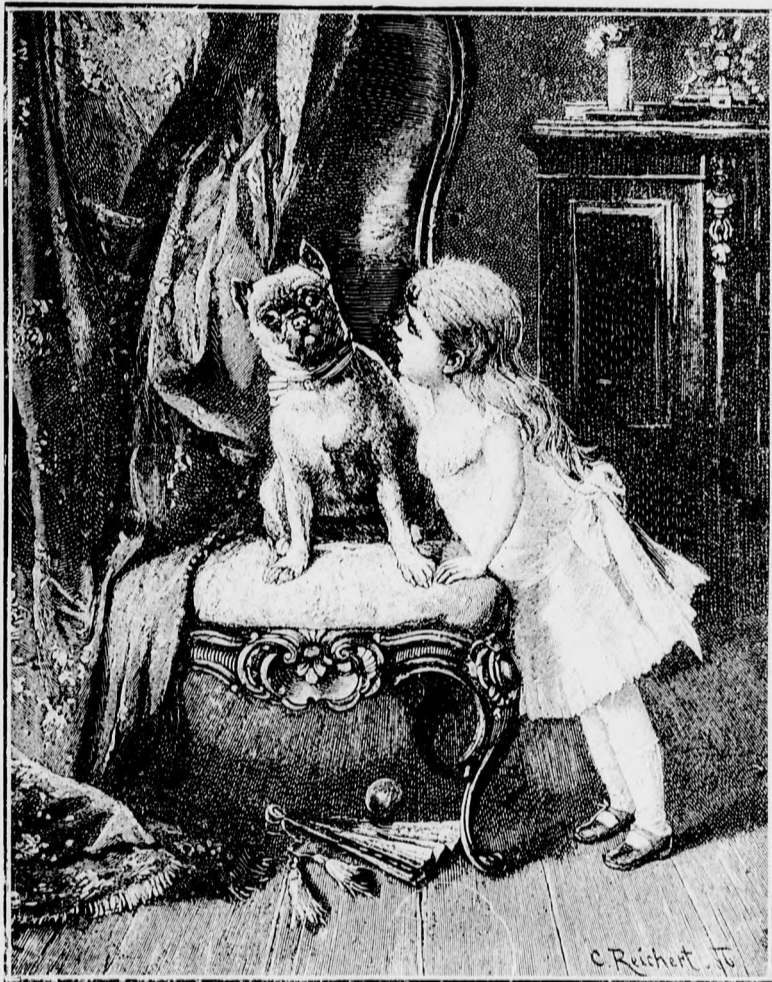
* * *

Ebédelni betértem az „Angol királynőbe.“ Egy sarok asztal mellől gunyos nevetés hangzott felém. Az én két párbajban meg nem ölt barátom ötlött a szemembe.

— Gratulálunk a harmincezer drótszeges partihoz! — s kezdték a kezeimet szorongatni, mint a hogy szokás.

— Mi-mi, mihez?... honnan tudjátok ezt?! — kérdém megütődve.

— Hehehe, mindenki tudja. Hanem volt annyi eszem nekem is, Lénának is — tracsosolt Elemér ezetes uborkával teli szájjal — hogy mikor megkértem a nőt, illetőleg Klárka kezét és apósd levezetett a saját külön szobájába: megnézzem, hogy mi van abban a zacskóban, mit miután kijelentette, hogy derék ember vagyok, nagyon megnyertem a tetszését, kezembe nyomott.

A házsártos pajtás.

— Drótszeg!... tépelődött Lénia átélte keserű csalódásán.

— Jó balladatárgy. Csak azt nem értem, hogy te, a Klárka tizenharmadik kéréje voltál olyan bolond, hogy be hagytad magad csapni. Remélem, a mézes hetekben ráértél megoldvasni azt a summa summárum harmincezer drótszeget?

— Megolvastam, becsületesemre mondom, megolvastam! — fakadtam ki bosszantásukon. Nézzétek, egy tiz... husz... harmincz darab ezres!

S míg ők az ámulattól nem tudtak szóhoz jutni, kiosontam az „Angol királynőből“.

Klárka csakugyan ura lett szavának: ő viseli a kalapot. Minden úgy megy, a mint ő diktálja. Igyekeztem meggyőzni, hogy igazság szerint megfordítva kellene tenni, no volt is akkor nekem mit hallgatni.

Mégis csodálkozom rajtam, hogy már kopaszodom. Pedig nem esoda, mert ha néha nyugodt perceim vannak, megszokásból a hajamba ragadok, s azon töröm az eszem, hogy ha apósom nekem is az eljegyzés előtt nyomta volna kezembe azt a „férjkipróbáló“ zacskót: nem vágtam volna-e egyenesen a fejéhez?!

ELZA.

(Regény egy kötetben.)

(1. folyt.)

Irta: **Horváthné Ferenczy Ida.**

II.

Szegény Szekrényesyné még bánkódni sem tudott igazán a csapás után, elfoglalta a sok gond, aggodalom. Mi lesz már ezután?

Ezer tervet szőtt, s dobott el ismét, míg végre abban állapodott meg, hogy megveszi csekély pénzecskéjén a tisztartóék kisebb házáat, az most épen eladó, s odaköltözik gyermekeivel, várva a szebb jövőt. A csekély nyugdíj és szőlőskertjük jövedelmével majd csak beérik valahogy szegényesen.

A gyászév nagy visszavonultságban telt el. Csak a tervezgetés, a jövőbe vetett szép remények deríték föl kevés időre Szekrényesyné borus arcát, ha szép két gyermekére tekintett.

Egyedüli barátjok, tanácsadójak férjének legjobb barátja: az öreg Szamos István tisztartó volt, aki gyászuk idejében a legnagyobb figyelemmel, gyöngédséggel vette körül a szomorú családot. A két leányt, kiknek keresztatyjok is volt, mint saját gyermekeit szerette és minden szabad idejét közöttük töltte. Neki úgy sem volt senkije, nejét már régen eltemette, egyetlen fia Géza pedig már évek óta külföldön tartózkodott, hol mint mérnök több munkatérre talált és nagyobb alkalma nyílt a magasra törekvő ifju embernek magát tökéletesíteni, tudományát gazdagítani.

Elza tizenhétéves, Anna tizenhatodik évét töltötte már be. A lefolyt pár év tökéletesen kifejleszté a két leány szépségét. Elza magasabb volt nővérénél, alakja nyulánk, hosszú, a fiatalság, üdeség, minden bájával. A bánat komolysága csak növelte büszke, finom szépségét, sötét szemei valóságos búbájjal töltötték be egész szép arcát és modora annyira előkelő, minden mozdulata oly kecses volt, hogy méltán bevált volna a legmagasabb körökbe is.

A gyászév alatt csak könyveinek élt; művelte magát tovább, s megtanult angolul is.

Anna kedves arca e fejlődés szakában szintén csak nyert. Sötét, fényes fürteit s eperajkait, a mosolygó égbolthoz hasonló vidámsággal, jósággal telt szemeit mindenki megbámulta. Formás szép

idomai, kis keze, lába sokban hozzájárultak szépségének nemes tökélyéhez.

Ő volt most a ház angyala, anyjának jobb keze, s bár rendszerint nagyon el volt foglalva a ház aprólékos bajaival, mégis talált időt virágai ápolására is.

Gyönyörű tavaszi nap volt. Az első köztül a hosszú tél után. A két leány sétáról tért haza, s már közel voltak a városhoz, midőn István bácsit látták feléjük közeledni.

Már messziről mosolyogva intett feléjük, s Anna a szép tavaszi naptól fölfrissülve, pajzán vidámsággal kezdett futni keresztatyja felé.

— Ibolyám van, István bácsi! ha megkér szépen, adok belőle — kiáltá illatos kis ibolyocsokrát magasra emelve föl.

— Hát én kapok-e belőle? — kérde egy magas barna ifju, mosolyogva lépve elő István bácsi hatalmas alakja mellől.

Anna zavarral állott meg. A férfias szépségű ifjuban alig ismerte fel az egykori játszótársát: Szamos Gézát. Pirulva nyujtott kezét a régen látott jövevénynek.

— Legelőbb is nektek akartam a fiamat bemutatni, édes hugocskáim — szólt István bácsi örömteljes arccal, míg szemeit büszke gyönyörrel nyugtatá régen nélkülözött, kifejlődött, megférfiósodott fiának szép vonásain. — Kerestelek otthon először, de azt mondotta édesanyátok, hogy kirepültetek a fészekből s jól sejtettem: hogy az ibolya illata az erdőeske felé vonzott benneteket.

— Nem is mondta István bácsi, hogy várja a fiát — szólt Elza nyájas mosolylyal nyujtva kezét a feléje siető ifjunak. — Azt hittem, hogy mindig megosztja velünk örömét, bánatát is, mint mi a mienket. Bár mi még eddig csak bánatunkkal terheltük a mi jó barátunkat — tevé hozzá bánatos megindultsággal.

— Ne kételkedj bennem édes hugom — viszonzá István, megesispedve Elza halvány arcát — hiszen magam sem sejtettem erről az örömről semmit. Géza meg akarta lepni öreg atyját; tudta jól, hogy a meglepetés csak fokozza az örömet. No de remélem édes fiam, hogy most aztán már hosszabb időt is szentelsz nekem, s nem kívánczol el egyhamar tőlünk?...

Mig István bácsi Elzával beszélt, Géza le nem vette a szemét a leánykáról. Tekintetében őszinte bámulat volt kifejezve, s mintegy álomból látszék felébredni atyja kérdésére.

— Ha ura lennék akaratomnak, óhajtásomnak, akkor örökre itt maradnék melletted, kedves atyám; de ha olyan pályát szántál nekem, a melyik sok jövés-menéssel van összekötve, nem én vagyok oka látszólagos elhanyagoltatásodnak.

A kis társaság ezalatt megindult hazafelé. Az öreg ur Annával enyelegve kissé hátra maradt, mig Géza Elza oldalánál haladt.

— Ön sokat változott, mióta nem láttam — szólítá meg Elza az ifjut, mély tűzű sötét szemeit ráemelve — bizonyára sokat változtak érzelmei, gondolatmenete is és most úgy-e nem ragaszkodik annyira születése helyéhez, mint régen?...

— Csalódi, kisasszony, mert ha külsőleg sokat változtam is, e kis városhoz, hol édesatyám él, szegény felejthetetlen anyám hamvai nyugosznak, hol minden utcához, minden fához gyermekkori édes emlékek fűződnek, csak úgy vonzódok, vagy talán még jobban, mint azelőtt. Minél többet forog az ember a nagy világban, annál jobban érzi annak fényes, de fagyasztó hidegségét, s annál jobban ragaszkodik ahhoz a helyhez, a hol meleg szeretetet tapasztalt.

— Én nem osztozom nézetében, s azt hiszem, ítélete nem egészen helyes, és elfogultságból ered. Nekem is vannak kedves emlékeim, mik e helyhez fűznek, engem is meleg szeretet vesz itt körül, mégis vágyódom egy más világ után, hol élvezetesebb, változatosabb életet remélhetnék, mint e nyomorult kis városban, mely egyszerűsége mellett sokszor bizony unalmas is.

Az ifju csodálkozva nézett a leányra, kinek vágyai, gondolkozásmódja meglepték őt, s némileg meg is szomorították.

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Meghalt Ráth Károly, Budapest főpolgármestere — Meghalt az az ideges jó öreg ur, aki annyi embert életet pohárköszöntőjével az „emberi kor legvégső határáig.”

Munkás élet, feddhetetlen jellem, vasakarát jellemezték. Az embert nem protekciója, hanem érdeme szerint becsülte. Hivatalnokai bálványozták, a főváros polgársága pedig szeretve tisztelte a nagybajuszu öreg urat

Azt mondják, akit szeretünk, azt csipkedjük és csipkedték is Ráth Károly főpolgármester urat, hol a nagybajuszáért, hol meg a szálló igévé vált „emberi kor legvégső határáig” szólásformáért, melylyel pohárköszöntőit rendszeresen végezni szokta.

Egyszer Ráth Károly egy előkelő államhivatalnokhoz volt hiva ebédre, el is megy, de egyszerre csak megakad a felvonógép, melylyel a második emeletre akart jutni.

Ráth dühöng a liftben, de az csak nem mozdul. A gépész keresi a hibát, de azt sehol fölfedezni nem tudja. Egyszer csak észreveszik, hogy Ráth Károly bajusza a lift két oldalán kiér és ez kapaszkodótt be a lift fogas léczébe, ezért nem lehet tovább!

Igy és ehhez hasonlóan csipkedték őt hosszú bajusza miatt, mely, ha színházban csinos fiatal hölgy mellett volt, akkor lekonyult, ha ellenben rut, vén banya mellé került, akkor kiegyenesedett, hogy a szomszédok ijedve húzódtak félre.

Azt mondják, hogy Ráth Károly egy banketten nagyon sok pohárköszöntőt mondott és hazamenet felül a villamos vasútra.

A kalauz megkérdi tőle, hogy meddig? és szolgálatkészen tart egy jegyesomót a kezében.

— Az emberi kor legvégső határáig! — vágja oda Ráth, azt hívén, hogy most is egy pohárköszöntőt fejez be.

Csipkedték, csipkedték, azért mégis szerették, mert a temetésén ember ember hátán tolongott a régi városház-téren s a feketébe öltöztetett templom nem tudta befogadni a temetésre összesereglett gyászolókat.

Ma már künn pihen a temetőben az az ember, mely székes fővárosunk felvirágoztatására oly sokat tett.

* * *

Árviz! Nyár közepén árvizről irnak a lapok! Hát nem abnormis dolog ez? Budapesten működésben vannak a vízszivók, hogy a pincekből kiemeljék a vizet, mert már ott állunk, hogy a Duna előnti az alsó rakodó partot és a viz már felüti a pinceket. Esztergomot, Komáromot és Győrszigetet pedig előntötte az árviz.

Istenem, mennyi bajt is okoz ez az idej sok esőzés!

A földeket előnti a víz, a gabona rozsdás, üszkös lesz, ugy annyira, hogy az a gabona, amelyért tavaly még hat forintot kértek, az idén már tizenkét forintot felül áll!

Ha ez soká így tart, a szegényebb népnek még kenyere sem lesz!

Megvan most az, amit a föld népe olyan óhajta várt, a gabona ára emelkedett, de egy nagy baj van: most megint nincs gabonája!

Ami sokkal rosszabb, mert szeretem én azt, ha a gabona 12 frt, de csak akkor, ha eladom; ha veszem, akkor bizony megvakarom a fülem tövét.

Én magam láttam, hogy egy szegény család már nem tud lisztet venni a kenyérhez, hát vesz a katonáktól profintot!

Uram Isten! még egy egész év van a jövő aratásig s addig vetőmag is kell!

* * *

Meg volna hát a görög-török béke, papiroson. — Amig a görög a hadisarcot ki nem fizeti, a törökök elfoglalva tartják Thessáliát.

No ez egy kiesit érzékeny csapás Görögországra, mert az európai nagyhatalmak akarnak Görögország pénzügyeire felügyelni.

Brrr! felzudul a méhkas! Majd meglátja Európa, hogy mi lesz akkor. „Égszakadás, földindulás... stb...” Detronizáció,

köztársaság kikiáltása vagy micsoda, no mindegy, bármi lesz is. A fő az, hogy ennyire jutottunk. Bármi legyen is a görög fenyegetőzés értelme, Európa még elég éber arra, hogy a hetvenkedő, taeskö államot a térdére fektesse és kiporoija annak rendje és módja szerint.

* * *

A magyar, ha Segesvár felé utazik, nem kényszerül szégyentől piros arcát félre fordítani, azért, hogy legnagyobb lyrikusunk Petőfi Sándor halálának színhelyét még csak egy emlékkő sem jelzi. Ma már örvendve tekintünk arra a szép szoborra, mely Segesvár főterét díszíti. Ott áll a szobor, nem volt hivatalos ünnep ennek a szobornak a leleplezése, de ünneppé emelte azt az egész ország kegyelete. Ünnepi díszbe öltözött az a tengernyi nép, mely halhatatlan költőjének emlékét dicsőíteni összegyűlt. A székeltek, kik a mezőknek összes virágait letárolták, hogy a nagy hazafi szobrát díszítsék vele, oly nagy számban gyűltek egybe, hogy megjelenésük legjobban bizonyított Petőfi verse mellett:

*Csak nem fajult el még a székelty vér,
Minden kis cseppje drága gyöngyöt ér!*

És áll a szobor, virágok borítják és áll a szobor minden igaz magyar szívében. Ó, a nagy demokrata, dalkirály, él és hirdeti neve a magyar dicsőséget mindörökké.

Az emelt szoborral csak magunkat tiszteltük meg, s azzal az örömmel a szívben, melylyel lelepleztük, mindennél fényesebben beigazoltuk, hogy az a szabadságvágy, mely a Segesvározt elhunyt félistennek s a dalkirálynak a kardot kezébe adta, bennünk utódokban szeretteté kövesedett, s ennek a szabadságnak az érzete oly erős bennünk, hogy az csak velünk együtt veszhet ki!

Nem arra mutatnak az idők jelei, de jöhet idő, mikor a megkötözött oroszán tehetetlenül vergődik ketreczében, de nem tilthatja meg neki sem láncz, sem ketrecz, hogy hazájáról és a végtelen sivatagról és szabadságáról álmodozzék és ha egyszer kitorhat ketreczéből, akkor az a szívében élt szabadságvágy öl, pusztít!

Ám nem hiszem, hogy ily idő valaha is csak bekövetkezzék, mert Arany Jánossal:

*Nép, mely dicsőt, magasztost így magasztal,
Van abban élni hit, jog és erő!*

Én.

KÉPEINKHEZ.

Andréc. Közös sorsuk azoknak az embereknek, kik a földről eltűnnek, hogy legendák keringenek róluk, így volt ez Orth Jánossal (János főherceg), így volt ez másokkal és így van ez Andréével is. Mert hát ő is eltűnt a földről, utoljára a Spitzbergákon látták — ott szállt föl a léghajója — azóta nyoma veszett — és majd postagalambot fognak el, mely üzenetet hoz tőle, majd a fehér tengerben látják roncsolt léghajóját uszni, legutóbb pedig az a hír kelt szárnyra, hogy Grönlandban máris földre szállt, miután az északi sarkon átrepült. Mindez annak a lázas érdeklődésnek a kifolyása, melylyel a világ ez expedíció sikere elé néz, s melyet az ujságok arra használnak, hogy szenzációkat kovácsoljanak. Jelen képünkön bemutatjuk e merész tudóst, ki kutatás-szomjának kielégítéseért koczára teszi az életét.

Az árviz Ischlben. A folytonos felhőszakadás ebben a vizes nyárban végre oda vezetett, hogy a vizek mindenfelé kiáradtak, vasuti hidakat döntött le a sebes ár, a hegyipatakok valóságos folyamokká változtak, melyek zugva, törve vágnak maguknak utat s elsöprik, a mi utjokban ül. A közlekedés mindenütt megszűnt s a Duna közel hat métert áradt. A fürdőhelyek is sokat szenvednek az árviztől, így többek között Ischl, hol ő felsége is nyaralni szokott, csaknem teljesen víz alá került, az ár embervastagságu faderekekkel ragadott magával és annyira megrongálta a vasuti töltést, hogy a vonat nem közlekedhetett, és ő felsége, ki a napokban jött Ischlből Bécsbe, az utnak nagy részét kocsin tette meg.

A segesvári Petőfi-emlék. Gyönyörű emlékszóbor hirdeti Segesvár főterén a magyar dal, ha nem is megteremtőjének, de leghivatottabb művelőjének: Petőfi Sándornak emlékét. Az emlékmű talapzatához tartozik egy tábla, a melyen tizennégy nyelven van bevésve a költőkirály jelszava: „Szabadság, szerelem. E kettő kell nekem!” Igaza volt. Mint a szabadság dalnoka, a magyar szabadságharcz Tyrteusza volt, s

dalaira, dalaival vakon rohantak a még előbb békés polgárok kaszáikkal felfegyverkezve az ágyuk és kartaók öldöklő tüzébe; mint a szerelem dala, olya egyenes utat talált a szivekhez dalaival, mint senki más. Nem esoda, dalai szivből jöttek, szivhez szóltak. Az emlékműnek csak egy hátránya van, hogy háttal fordul a segesvári csatatér felé.

A vak leányka. A legnagyobb csapás, a mi az embert érheti, ha egyik érzékét elveszti. Mily nyomorult például a szegény vak leány, kit képünkön bemutatunk. Szegény, érzi a nap meleg sugarát, de nem láthatja azt a fényözönt, a mi a kert fölött elterül, érzi az ölében tartott rózsák illatát, de felséges alakjukat, színpompájukat nem láthatja — nem láthat szülőket, testvéreket, ezekről neki fogalma sincs, hogy nézhetnek ki, ő csak hallja hangjukat, érzi szeretetteljes gondos ápolásukat, de látni — nem láthatja őket, neki soha sem virrad a hajnal, neki mindig egy örök éjszaka van! Csak ha álmodik, akkor tűnik szemei elé ez a nagy világ úgy, a hogy ő azt elképzeli fantasztikus alakjaival — és ő akkor boldog! — Szegény vak leány!

Nyiló rózsza. Ha rózsabimbót látunk kipattanni, akkor okvetlenül egy élete tavaszán levő kis leányka jut eszünkbe abban a korban, a mikor még nem tudja, nem érzi, hogy mi az a szerelem, mikor még nem is gondol arra, hogy milyen fontos hivatása, milyen magasztos kötelességei lesznek, a mikor csak egy titokzatos, bánatos, de mégis végtelenül édes érzés él kis szivében, melynek nem tudja magyarázatát adni, s a mely néha szinte meg is döbbsenti. És ha egy ilyen leányt látunk, nem jut-e eszünkbe az a rózsabimbó, melyet a nyári nap csókjai fakadásra készítenek, hamvas szirmain még ott rezeg a harmatecepp — nem szíttá még föl a nyári nap perzselő heve. Rózsabimbó és leány — egy reggelen teremtet benneteket az alkotó.

A házsártos pajtás. Játshatnék a kis Juczi és nincs más, mint az az akaratos mopszi, a ki kényelmesen elterült a kis puffon. Ránczígálja — gyere már játszani Filax! — De Filax csak azért is neki terpeszkedik és házsártosan morog rá kis urnójére. Neki feszíti két lábát, mintha csak azt akarná mondani: Hagyj engem békében, most már csak azért sem megyek veled! — Ejjnye, hálátlan jószág, hát így fizeted te vissza azt a sok jó süteményt, a mivel a kis Juczi traktál? Pfüj, szégyeld magad!

IRODALOM.

„Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharcz Története” című illusztrált nagy munkából most jelent meg a 86-ik füzet, melyben *Gracia György* a világosi fegyverletétel utáni eseményeket mondja el a nála megszokott érdekességgel. A füzet képei ezek: Világos térképe, A világosi gyásznapi, Falragasz a világosi fegyverletétel után, A lugosi csata 1849. aug. 15-én, Kossuth Lajos menekülése a hazából.

VEGYESEK.

A jövő hét nevezetesebb évfordulói:

Auguszt	16	XIV. Kelemen pápa a jezs., rend. megszűnt. 1773.
„	17	(Nagy) Frigyes porosz király † 1786.
„	18	I. Ferencz József királyunk születésnapja 1830.
„	19	Horváth Mihály történetíró † 1878.
„	20	Diebitsch orosz tábornok átkel a Balkánon 1829.
„	21	Rudolf trónörökös szül. 1858.
„	22	A nemzeti színház megnyitása Pesten 1837-ben.

A világ legnagyobb hajói. Az ó-korban a legnagyobb hajó, melyet építeni tudtak, 5600 tonnás volt, tehát egy közepes Adria-gőzös nagyságának felelt meg. Ezt a hajót Heron készítette Syracuzában és Archimedes személyes vezetése mellett boesájtották a tengerre. Modern gőzöseink nagyságával összehasonlítva, az 5600 tonnás hajó csak törpének tetszik, tekintsük akár a hadihajókat, akár kereskedelmi hajókat. Legnagyobb hadihajó jelenleg az „Empress of India”, mely 14,150 tonnás, azután az „Italia”, mely 13,898 tonnás és végül egy 11,380 tonnás francia hajó, a „Formidable”. A nagy Ozeán-gőzösök valamivel kisebbek; ezek között legnagyobb a Cunard hajóstársaság. „Campania” nevű hajója, a következő a „City of Paris” 10,499 tonnás. A legnagyobb francia gőzös a „Touraine”, mely 12,000 tonna vizet képes helyéből kiszoritani.

Az utolsó ezer év három legélteseb embere csaknem 200 esztendő életkort ért. Az egyik skót s a másik magyar

születésű volt, mindegyik 185 esztendő. A magyar még néhány nappal halála előtt mankón járt koldulgatni, s egy 96 esztendő szegény árvát hagyott maga után. A harmadik egy halász volt Angliában; ő még 100 éves korában is oly fürge legény volt, hogy esuda könnyűséggel uszta keresztül a legszélesebb folyókat.

A méltó díj. Egy gazdag férfi nemrég a most élő legjelebb francia festők egyikéhez ment s imígy szólt hozzá:

— Én egy szép lovat óhajtanék albumom számára.

A művész legott gyorsan és ügyesen készíté el a kívánt rajzot, úgy hogy a rendelő igen meg van vele elégedve.

— Mit kell a rajzért fizetnem?

— Husz louisdort.

— Husz louisdort! az istenért, mit gondol? hisz alig került önnek husz perczebe a rajz.

— Ugy van, de én több mint husz évig dolgoztam, hogy egy ily lovat rajzolhassak.

A német császár hus-számlája. Vilmos császárnál aligha van jobb vevőjük a német mészárosoknak. A „Hohenzollern” udvari konyhája minden 8 napban 34 mázsa húst kap. A csomagolása ennek a husnak egyformán történik, hogy apró jég közé fűrészpont kevernek, erre a vászonruha és pergament jön, majd a hus, melyet felülről hasonlóan befednek. A hus így több napon eltartható, annál is inkább, mert a hajón egy külön hűtőhelyiség is van.

A telescripteur. Ez a találmány lényegében egy írógép, melyen az egyes betűket szintén különböző billentyűk képviselik. Ez a gép egy telefonszerkezettel van kapcsolatban, melynek segítségével mindenki tetszése szerint írhat bármely távolságban, bármely előfizetőnek. A kezelés is olyan, mint a telefónnál. Az írni akaró előfizető csengettyűjelet ad a központnak, mely a kívánt összekötést létrehozza, azután írógépét rendes módon kezeli, mire az írás a távolban az illető felhívott előfizetőnél láthatóvá lesz. Ennek a távolbairásnak az előnye szembeszökők, a mennyiben félreértésekről szó sem lehet és a czimzett távollétében is leíródik gépében a hozzá intézett értesítés.

A verebek kártékonyága. A Páris környékbeli gazdákat felszólították, nyilatkozzanak tapasztalatukról, vajjon hasznos vagy kártékony állatnak ismerik-e a verebet? A 68 községből csak öt nem panaszkodott a verebekre, 17 se nagyon kártékonynak, se hasznosnak nyilvánítja, 46 község pedig tüzzel-vassal való pusztítása mellett emel szót. Körülbelül 200,000 frankra becsülik a kárt, melyet a verebek Páris környékén évenként a szántóföldeken okoznak. Azt mondják, hogy a veréb, mikor könnyű szerrel megdezs-málhatja aratás előtt a földeket, felhagy a rovarfogdosással s tisztán növényi táplálékkal él.

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Alkonyatkor stb. hangulatos költemények, de olyan hibák vannak bent, mint ez is: „Ifju kezében cseng a kobold.” A kobold az egy kis manó, olyan csintalan szellem, akit törpének fest a képzelet; ha ez egy ifju kezében cseng, akkor alighanem verik, ez pedig nagyon lerontja, a kép hangulatát; ön „koboz”-t akart írni, de akkor meg a hold, koboz nem rim. Példának emnyit; sajnáljuk, nem adhatjuk verseit. — **K. S.** Köszönjük az ismertető cikket. — **Z. K.** Legközelebb adjuk. — **Mihalik János** urnak. Tiszteletpéldányra csak kitartó és állandó munkatársaink tarthatnak igényt, ha hosszabban dolgoznak lapunknak. — **V. J.** Megkaptuk. Alkalmilag, amint a terünk engedí, hozzuk őket. — **K. L.** Ezeket is besoroztuk. Üdvözet. — **K. M. O.** De igen, de ezek már nem váltak be. — **G. J.** Csak a III. vált be, a másik kettő nem. — **Penna.** Azok az országos híru kritikusok, akiknek a véleményére hivatkozok, azok is aligha hagyták megemlítésül, hogy „magasságos” nem igen magyarságos! Azt is aligha hagyták megemlítésül, hogy egy népdalban elengedhetetlen kellék a jó ütem, s a dalnak a fogalma már magába zárja, hogy legalább a rimelő sorok egy üteműek legyenek, mert csak így alkalmas a dalra. Különben is Homérosz is szunyókált néha, pedig az az Iliászt és Odisszeát írta. — **V. O. F.** Majd, ha a sor rá kerül, jön, de kis simitással, mert képzet és képzet között különbség van! A boldogság egy kissé hosszú nekünk. — **Sz. P. Jók.** — **H. M.** Adjuk. — **Baranyai tündér.** A legjobb akarat mellett sem adhatjuk: 1. mert nagyon hosszú, 2. nincs akkora helyünk az illusztrációk miatt, hogy versben adhatnók, 3. már kegyedet megelőzőleg beküldte valaki, aki ép úgy támadja az ön által megtámadottat, hogy két ily hosszú közlemény egy tárgyról nem jöhet és aki előbb jön, az előbb eszik. — **Csanád-megyei.** Ha közleményét a lapban adjuk, ez személyeskedő vitát provokált volna, de oly módon tettünk eleget kívánságának, hogy elküldtük annak, természetesen csak álnéval, akiről az ének szól. Bélyegtelen s kevés bélyeggel ellátott levelet nem veszünk át, névtelen levelekre nem reflektálunk, kéziratot nem adunk vissza.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: FARAGÓ SIMON.

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Szerecsen-utca 35. szám.